

Stanovisko k Tématu:

ZPŮSOBY BOJE PROTI ORGANIZOVANÉ TRESTNÉ ČINNOSTI V EVROPSKÉ UNII

13. září 2022

Organizovaná trestná činnost je jednou z hlavních hrozeb pro vnitřní bezpečnost Evropské unie a bezpečí našich občanů. Rozmáhající se trestná činnost oslabuje důvěru ve společnost a úřady a ztěžuje každodenní život poctivým občanům. Představuje hrozbu pro náš vnitřní trh, svobodné podnikání i hospodářský růst. Kromě toho způsobuje Unii a jejím členským státům finanční škody, z nichž vyplývá významné riziko pro právní stát, a tím i fungování našich demokracií.

Podle nejnovějšího posouzení hrozeb závažné a organizované trestné činnosti v Evropské unii (SOCTA¹) působí více než sedmdesát procent zločineckých sítí ve více než třech zemích. Násilí, které používají zločinecké sítě, je navíc stále častější a nabývá na závažnosti, přičemž pachatelům je lhostejné, jakou újmu způsobí nevinným svědkům. Europol zdůrazňuje, že organizovaná trestná činnost v EU nikdy nepředstavovala tak velkou hrozbu pro naše občany a společnost jako dnes. Organizovaná trestná činnost je skutečně přeshraničním problémem a společným evropským zájmem.

Máme-li být úspěšní v boji proti organizované trestné činnosti a narušovat zločinecké sítě (včetně gangů, mafií, rodinných klanů, zlodějských lig a lupičů), musíme účinněji spolupracovat, a to jak v rámci EU, tak s mezinárodními partnery a případně i s veřejným a soukromým sektorem, a uplatňovat přitom jasný a odvážný přístup. Má-li být náš boj proti organizované trestné činnosti zdárný, je nezbytné, abychom dosáhli obecné shody ohledně hrozby, kterou představuje organizovaná trestná činnost a související jevy, jakož i ohledně protistrategií. V tomto smyslu by mělo být revidováno rámcové rozhodnutí Rady 2008/841/SVV o boji proti organizované trestné činnosti s cílem stanovit společnou definici organizované trestné činnosti.

U šesti z deseti zločineckých sítí je páchaní trestné činnosti spojeno s násilím. Násilí bývá spojováno hlavně s obchodem s drogami, přičemž čtyřicet procent zločineckých sítí se podílí na pašování, výrobě a prodeji nelegálních látek. Šedesát procent světové produkce heroinu je dodáváno na evropský trh. Trh s drogami pohání šedou ekonomiku v hodnotě několika miliard eur. Některé členské státy, například Nizozemsko, jsou současně zeměmi, v nichž je produkováno největší množství drog, i hlavními místy dovozu a distribuce drog pro trh EU jako celek, neboť uživatelé drog se nacházejí v celé EU. Boj proti obchodu s drogami je proto

přeshraničním problémem, za který nesou členské státy společnou odpovědnost a který vyžaduje koordinaci na úrovni EU.

Základ organizované trestné činnosti, na níž podnikaví pachatelé trestné činnosti vydělávají obrovské částky, tvoří obchodování s lidmi, ať už za účelem sexuálního vykořisťování, pracovního vykořisťování či dárčovství orgánů. Těžištěm našeho úsilí o ukončení této formy novodobého otroctví musí být vícevrstevný přístup založený na sledování peněz, inteligentním shromažďování a sdílení údajů a trestním zákoníku, který zakládá nulovou toleranci.

To také vrhá světlo na závažný problém korupce na všech úrovních společnosti v naší Unii. Nedávná studie odhaduje, že 60 % zločineckých sítí se podílí na korupci². Korupce umožňuje zločineckým sítím získávat informace, přístup k přístavům a letištím, nebo do nich pronikat, a procházet přes hraniční přechody a pašovat do Evropské unie drogy, zbraně nebo osoby. Ohrožuje tak nejen vnitřní bezpečnost Unie, ale i právní stát.

Volný pohyb je jedním z největších úspěchů evropské spolupráce, otevřené hranice však využívají i zločinecké sítě k páčání přeshraniční trestné činnosti. Zachování volného pohybu v Unii proto vyžaduje účinnější řešení problému přeshraniční organizované trestné činnosti.

Více než padesát procent podezřelých členů zločineckých sítí v EU jsou občané třetích zemí, z nichž většina pochází ze západního Balkánu, východoevropských zemí a severní Afriky. To potvrzuje, že v zájmu boje proti organizované trestné činnosti v místě jejího vzniku a zajištění účinného vyhoštění státních příslušníků třetích zemí, kteří představují hrozbu pro vnitřní bezpečnost Unie, je třeba zlepšit spolupráci se třetími zeměmi.

Skupina Evropské lidové strany je jedinou politickou silou v Evropském parlamentu, která je schopna realizovat horizontální a multidisciplinární přístup k boji proti organizované trestné činnosti a zajistit bezpečnost našich občanů.

¹ Europol (2021), 'European Union Serious and Organised Crime Threat Assessment 2021 (Posouzení hrozeb závažné a organizované trestné činnosti v Evropské unii za rok 2021)', k dispozici na adrese: <https://www.europol.europa.eu/publication-events/main-reports/european-union-serious-and-organised-crime-threat-assessment-socta-2021>

² Evropský parlament (2021) Impact of Organised Crime on the EU's Financial Interests (Dopad organizované trestné činnosti na finanční zájmy EU), k dispozici na adrese: [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2021/697019/IPOL_STU\(2021\)697019_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2021/697019/IPOL_STU(2021)697019_EN.pdf).

JASNÝ A ROZHODNÝ PŘÍSTUP K BOJI PROTI ORGANIZOVANÉ TRESTNÉ ČINNOSTI

„SLEDOVÁNÍ PENĚŽ“

Hlavní motivací téměř všech forem organizované trestné činnosti je finanční zisk. Klíčovou součástí politiky boje proti organizované trestné činnosti proto musí být zajištění toho, aby se trestná činnost nevyplácela. V současné době se však daří zmrazit pouze dvě procenta výnosů z organizované trestné činnosti a jedno procento bývá zabaveno, takže 99 % výnosů zůstává k dispozici zločineckým bossům v celé Evropě³. To je částečně důsledek omezeného přístupu k informacím o finančních zájmech a ekonomických vlastnicích a také omezené přeshraniční výměny informací. Pachatelé trestné činnosti také dokázali využít rozdílnosti uplatňování pravidel EU proti praní peněz v jednotlivých členských státech. **Donucovací orgány a daňové orgány proto musí být vybaveny lepšími operativními a vyšetřovacími nástroji, aby mohly „sledovat peníze“ a rychle zabavovat zisky z protiprávní činnosti.** Rozhodná opatření za účelem zpětného získávání finančních prostředků, včetně preventivního zabavování a konfiskací na základě hodnoty, mohou odrazovat sítě organizované trestné činnosti od páčání podvodů proti Unii a jejím členským státům, a tím chránit její finanční zájmy. Dále je třeba vytvořit silný koordinační mechanismus mezi finančními zpravodajskými jednotkami v EU, jehož cílem bude vytvoření společných pravidel EU a plné provádění pravidel EU o vzájemném uznávání konfiskací a zabavování majetku pocházejícího z trestné činnosti.

Některé druhy organizované trestné činnosti „s rodinnou strukturou“ provází ve velkém počtu podvody se sociálními dávkami. V rámci jedné klanové struktury nebo rodiny, jejíž členové si rovněž nárokují sociální dávky, se může nacházet značné bohatství a vlastnictví nemovitostí, luxusních automobilů a dalšího majetku. **U tohoto druhu vyšetřování a při identifikaci nevysvětlitelně vysokého bohatství s rodinnou nebo klanovou strukturou by důkazní břemeno mělo obecně nést podezřelí.**

„Sledování peněz“ bude muset rovněž zahrnovat zaměření se na vedení zločineckých sítí a na ty, kdo mají finanční prospěch z korupce, která zločineckým sítím umožňuje využívat pašerácké cesty do EU a v rámci EU. **Prioritu by mělo představovat přerušení finančních zisků z trestné činnosti.**

Je zřejmé, že zločinecké sítě využívají různá opatření k praní peněz nebo skrývají své protiprávní činnosti za fungování legálních podnikatelských subjektů.

Balíček opatření proti praní peněz, předložený v červenci 2021, zahrnuje návrh nového nařízení o boji proti praní peněz a financování terorismu (AML/CFT) a šestou směrnici o boji proti praní peněz a financování terorismu i zřízení nového Orgánu pro boj proti praní peněz (AMLA). Pověst Evropy v posledních letech utrpěla v důsledku řady známých skandálů s praním peněz. Ukázalo se, že dohledávání majetku s cílem odhalit případy, kdy byl majetek pořízen za „špinavé“ peníze, je i přes několikeré revize právních předpisů v oblasti boje proti praní peněz stále náročné. Dosud nebylo objasněno, jak mohou být prostředky nejasného původu používány na nákup významných aktiv v celé EU. Je třeba zásadně zlepšit sledování skutečných majitelů společností, vysoce hodnotných aktiv a nemovitostí, jakož i lépe prosazovat kontrolu legálnosti použitých finančních prostředků a hloubkovou kontrolu klienta. **Skupina Evropské lidové strany proto vyzývá k rychlému a úplnému provedení balíčku opatření boje proti praní peněz, včetně rychlého přijetí legislativních návrhů, s cílem odstranit nedostatky stávajících právních předpisů a posílit fungující rámec boje proti praní peněz v praxi.**

Sítě organizované trestné činnosti vědomě zneužívají k podpoře své protiprávní činnosti legální správní infrastrukturu, jako jsou licenční nebo zadávací řízení. Vzhledem k nedostatečné přeshraniční výměně informací mezi příslušnými správními orgány a nejednotnému uplatňování pravidel pro boj proti praní peněz v celé Unii mohou zločinecké skupiny poměrně snadno přesouvat své aktivity mezi členskými státy a vyhýbat se trestnímu stíhání. **Skupina Evropské lidové strany proto vyzývá k posílení přeshraniční spolupráce správních orgánů s cílem zabránit pronikání organizované trestné činnosti do legální ekonomiky a bojovat proti němu, a to souběžně s již existující spoluprací mezi členskými státy v oblasti vymáhání práva a justiční spoluprací.**

Úplný a veřejný rejstřík skutečných majitelů by zabránil nezákonnému využívání právnických osob⁴. **Skupina Evropské lidové**

³ Evropská komise (2020), Asset Recovery and Confiscation: Ensuring that Crimes Does Not Pay (Vymáhání a konfiskace majetku: Jak zajistit, aby se zločiny nevypláceli), s. 2

⁴ Transparency International (2020), The EU must revamp its approach to asset recovery if it is serious about fighting corruption and money laundering (Je-li EU vážně odhodlána bojovat proti korupci a praní peněz, musí přehodnotit svůj přístup k vymáhání majetku), k dispozici na adrese: https://transparency.eu/wp-content/uploads/2020/08/Asset_recovery_policy_brief.pdf

strany podporuje návrh Komise z července 2021 na vytvoření Orgánu EU pro boj proti praní peněz a financování terorismu. Skupina Evropské lidové strany požaduje, aby budoucí Orgán pro boj proti praní peněz a financování terorismu (AMLA) poskytoval pomoc vnitrostátním dozorovým orgánům při zlepšování přeshraniční spolupráce a výměny údajů, čímž by se zvýšila jejich účinnost, a aby dohlížel na některé z nejrizikovějších povinných osob v rámci přeshraničního finančního sektoru. Kromě toho musí Unie zajistit úplné uplatňování pravidel EU pro boj proti praní peněz a financování terorismu na kryptoměny, aby se zabránilo jejich možnému používání k praní peněz nebo financování terorismu. Používání kryptoměn sítěmi organizované trestné činnosti vyvolává stále větší obavy, protože neexistuje společný regulační rámec a tyto produkty nabízejí vysokou míru anonymity. Technologie blockchain sice již umožňuje dobrou sledovatelnost transakcí, ale je třeba věnovat **zvláštní pozornost technologiím, jejichž cílem je zastřít zdroje finančních prostředků, a také zprostředkovatelům, kteří se nacházejí na rozhraní krypto-finančního a běžného finančního systému.**

Používání kryptoměn není ojedinělým problémem Evropy. **Skupina Evropské lidové strany je proto přesvědčena, že EU by měla iniciovat a vést diskuse o vytvoření společného mezinárodního rámce s podobně smýšlejícími zeměmi, jako jsou USA, Austrálie a Spojené království, pro boj proti používání kryptoměn k nezákonným účelům.**

Daňové podvody jsou oblastí, v níž jsou škody způsobené organizovanou trestnou činností obzvláště významné. Evropský účetní dvůr upozornil na nedostatky v právních předpisech v oblasti celních kontrol a jejich uplatňování, což vede k nedostatečné míře harmonizace, posouzení rizik a výměny informací v celé Unii. To umožňuje organizované trestné činnosti připravovat Unii a její členské státy o příjmy.

Další významnou oblastí podvodů s příjmy jsou podvody v oblasti daní z přidané hodnoty (DPH). V roce 2019 se výše výpadků příjmů z DPH odhadovala na 134 miliard EUR⁵. Podvody v oblasti DPH, jako jsou „kolotočové podvody“, mají přímý dopad na rozpočet členských států, jakož i na vlastní zdroje z DPH, a tedy na složení příjmů Evropské unie. **Skupina Evropské lidové strany připomíná význam digitalizace a posílené spolupráce pro rychlé omezení podvodů v oblasti DPH, a to zejména v případě kolotočových podvodů.** Jedinými možnostmi, jak snížit ekonomické náklady spojené s daňovými ztrátami, které jsou částečně způsobeny i organiza-

nou trestnou činností, jsou větší spolupráce mezi daňovými orgány, lepší dostupnost údajů a digitalizace založená na společných normách nebo právních předpisech. Skupina Evropské lidové strany očekává, že Komise předloží legislativní návrh na modernizaci systému DPH, včetně posílení sítě Eurofisc.

V zájmu zefektivnění boje proti **podvodům poškozujícím finanční zájmy Unie** vyzývá skupina Evropské lidové strany k vytvoření **centrální a interoperabilní databáze na úrovni Unie, v níž budou uvedeni všichni příjemci dotací EU**, což výrazně zlepší určení totožnosti podvodníků a zpětné vymáhání finančních prostředků donucovacími orgány.

Sankce za účast na korupci musí být přiměřené škodám způsobeným právnímu státu v Evropské unii a zároveň musí odrazovat od budoucí korupce. Členské státy by měly být pobízeny, aby ve svých vnitrostátních právních předpisech zpřísnily tresty za korupci.

Podle Globálního barometru korupce 2021 si 32 % občanů EU myslí, že korupce v jejich zemi vzrostla. Další 44 procent si myslí, že se její míra nezměnila⁶. V roce 2017 Evropská komise oznámila, že přestane vypracovávat zprávu o boji proti korupci v EU, a uvedla, že první (a jediná) zpráva z roku 2014 poskytuje nezbytný základ pro další práci. **Vzhledem k tomu, že se však zdá, že od roku 2014 se míra korupce v Evropské unii zhoršila a že na úrovni Unie stále chybí harmonizované právní rámce pro boj proti korupci, je skupina Evropské lidové strany pro obnovení vydávání zprávy o boji proti korupci v EU.** Je nezbytné, aby byl právní rámec EU lépe harmonizován za účelem boje proti korupci na všech úrovních společnosti v Unii. **V této souvislosti skupina Evropské lidové strany naléhavě vyzývá Komisi, aby vyhodnotila stávající opatření a případně navrhla nové právní předpisy.**

BUDOUCÍ ÚLOHA AGENTUR A ORGÁNŮ EU

Europol je jednou z nejdůležitějších agentur Evropské unie, pokud jde o prevenci a potírání organizované trestné činnosti a reakci na něj. **Probíhající reforma mandátu agentury dále posílí její schopnost podporovat**

⁵ Evropská komise (2021), VAT Gap in the EU (Výpadky příjmů z DPH v EU), k dispozici na adrese: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/bd27de7e-5323-11ec-91ac-01aa75ed71a1/language-en/>

⁶ Transparency International (2021), Global Corruption Barometer European Union 2021: Citizens views and experiences of corruption (Globální barometr korupce – Evropská unie 2021: Názory a zkušenosti občanů s korupcí) https://images.transparencycdn.org/images/TI_GCB_EU_2021_web_2021-06-14-151758.pdf

členské státy v boji proti přeshraniční organizované trestné činnosti, zejména tím, že Europolu umožní podporovat členské státy při identifikaci osob spojených s vysoce rizikovými skupinami organizované trestné činnosti a stanovením jasných pravidel pro zpracování rozsáhlých datových souborů. Skupina Evropské lidové strany se rovněž domnívá, že by agentuře měla být svěřena větší operativní úloha a měla by se stát určitým druhem operativního policejního sboru. To bude vyžadovat změnu Smluv, je však rozhodující, aby existovala operativní agentura, která bude moci zahájit vyšetřování přeshraniční organizované trestné činnosti, jež představuje vážnou hrozbu pro vnitřní bezpečnost Unie, a bude účinně pomáhat členským státům při vyšetřování organizované trestné činnosti. Je nezbytné, aby měl Europol dostatečné lidské a finanční zdroje pro plnění svých současných i budoucích úkolů.

Stejně tak je důležité, aby byla posílena agentura Eurojust s cílem usnadnit vyšetřování a stíhání sítí organizované trestné činnosti. Snaha zaměřit se na vedení těchto zločineckých sítí s cílem tyto sítě rozbít bude vyžadovat více zdrojů a užší přeshraniční spolupráci.

Agentura Evropské unie pro vzdělávání a výcvik v oblasti prosazování práva (CEPOL) plní důležitou úlohu při poskytování odborných znalostí a dovedností policistům, jež jim umožní čelit měnícím se výzvám, které představuje organizovaná trestná činnost. **Skupina Evropské lidové strany proto vyzývá donucovací orgány v celé Unii, aby využily vzdělávání a výcvik poskytované agenturou.**

Úřad evropského veřejného žalobce (EPPO) a **Evropský úřad pro boj proti podvodům (OLAF)** plní zásadní úlohu při vyšetřování a stíhání trestných činů proti finančním zájmům EU, včetně podvodů, korupce a zneužívání finančních prostředků EU. **V tomto ohledu skupina Evropské lidové strany vyzývá všechny členské státy k účasti v úřadu EPPO.**

Skupina Evropské lidové strany vítá záměr Komise posílit mandát **Evropského monitorovacího centra pro drogy a drogovou závislost (EMCDDA)**, aby tato agentura mohla plnit důležitější úlohu při identifikaci a řešení současných a budoucích problémů souvisejících s nelegálními drogami v EU.

Posílení těchto stávajících agentur a zajištění jejich operativní podpory členským státům bude mít zásadní význam pro společný boj proti organizované trestné

činnosti v Unii. V tomto ohledu skupina Evropské lidové strany vyzývá Komisi, aby zajistila plné provádění příslušných nařízení a aby pravidelně přezkoumávala fungování agentur a spolupráci členských států a případně předkládala návrhy na zajištění dobře fungující spolupráce mezi justičními a donucovacími orgány. Dále je nezbytné, aby agentury měly k plnění svých úkolů odpovídající lidské a finanční zdroje.

Operace Sentinel je operace probíhající pod vedením Europolu a zaměřená na podvozy proti fondu EU na podporu oživení po pandemii COVID-19, na níž se podílí úřad EPPO, agentura Eurojust a úřad OLAF. **Skupina Evropské lidové strany tuto operaci plně podporuje, aby zajistila, že iniciativa NextGenerationEU bude nadále podporovat členské státy při nápravě nepříznivých hospodářských a sociálních dopadů pandemie, a nikoliv pachatele trestné činnosti.** Podobné operace by měly být vytvořeny na ochranu finančních zájmů Evropské unie.

Pozměněná směrnice o kontrole nabývání a držení zbraní z roku 2017⁷ obsahovala mimo jiné ustanovení, která řeší vysoké riziko přeměny akustických zbraní a jiných typů palných zbraní určených ke střelbě nábojkami nebo cvičnými náboji na skutečné palné zbraně. Členské státy však směrnici o kontrole nabývání a držení zbraní plně neprovedly ve vnitrostátním právu a nepokračují v jejím provádění. **Skupina Evropské lidové strany očekává, že Komise zajistí úplné provedení směrnice o kontrole nabývání a držení zbraní, zejména těch ustanovení, která se týkají palných zbraní určených ke střelbě nábojkami nebo cvičnými náboji⁸.**

VYUŽÍVÁNÍ ÚDAJŮ

Zpracování údajů je nedílnou součástí každodenní činnosti donucovacích orgánů a soudů. **Průmský** rámec se osvědčil jako jeden z důležitých nástrojů přeshraniční spolupráce při prosazování práva, neboť automatizovaná výměna otisků prstů, údajů o registraci vozidel a údajů o DNA pomáhá v boji proti organizované trestné činnosti. Vzhledem k rostoucímu významu zobrazení obličeje v kriminalistice **podporuje skupina Evropské lidové strany rozšíření průmského** rámce na zobrazení obličeje a další ka-

⁷ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/853 ze dne 17. května 2017, kterou se mění směrnice Rady 91/477/EHS o kontrole nabývání a držení zbraní.

⁸ Bez ohledu na to musí být provádění přiměřené a nesmí mít vliv na zbraně dostupné na základě licence (např. pro lovecké nebo sportovní účely)

tegorie údajů a vítá legislativní návrh, který v tomto ohledu předložila Komise. Měla by být podporována další výměna potřebných kategorií údajů a rovněž širší dialog o společných definicích.

Zločinecké sítě prokázaly, že jsou flexibilní a přizpůsobují svůj způsob práce měnícím se situacím, zejména v souvislosti s pandemií COVID. Donucovací orgány nejsou stejně pružné, protože veškerá opatření, která přijmou, musí být v souladu s právními požadavky. Právní požadavky, jež tvoří základ činnosti donucovacích orgánů – a které jsou tyto orgány povinny dodržovat – by měly umožňovat flexibilní řešení těchto vyvíjejících se problémů, aby měly náskok před zločineckými sítěmi. **Z tohoto důvodu skupina Evropské lidové strany podporuje návrh Komise na kodex policejní spolupráce, neboť zefektivní stávající nástroje EU a sníží roztržitost přeshraničního právního rámce pro policejní spolupráci.** Je nezbytné, aby donucovací orgány měly k dispozici nezbytné vyšetřovací nástroje pro boj proti přeshraniční organizované trestné činnosti. V tomto ohledu skupina Evropské lidové strany podporuje vytvoření právního základu pro koordinovaná opatření za účelem dopadení pachatelů trestných činů v novém kodexu policejní spolupráce.

Technologie rozpoznávání obličeje a umělá inteligence se v posledních letech rychle rozvíjejí a mohou donucovacím orgánům poskytnout další nástroje k identifikaci a sledování trestné činnosti a jejich pachatelů. V tomto ohledu skupina Evropské lidové strany velmi vítá **posílení mandátu Europolu, které této agentuře Unie umožní provádět výzkumné a inovační projekty** s cílem přispívat k vývoji algoritmů a specifických nástrojů v oblasti prosazování práva. Je důležité **posílit vlastní inovační kapacity Unie na všech úrovních**, protože se tím **sníží naše závislost na softwaru** vyvinutém ve třetích zemích a zajistí **dodržování našich vysokých právních norem**. Používání digitálních technologií rozšířilo možnosti pachatelů trestné činnosti, protože jim poskytuje větší anonymitu a znesnadňuje jejich odhalování donucovacími orgány. Skupina Evropské lidové strany je přesvědčena, že **při prevenci a potírání organizované trestné činnosti by mělo být možné využívat nejmodernější technologické nástroje, včetně prediktivní policejní práce**, s výhradou vhodných záruk, které budou zajišťovat dodržování základních práv a svobod.

V době, kdy všechna vyšetřování organizované trestné činnosti zahrnují údaje, je nezbytné zajistit **přímý přístup příslušných orgánů** k těmto údajům. Vzhledem k přeshraniční povaze internetu jsou příslušné údaje často uloženy v jiné jurisdikci, než kde byl trestný

čin spáchán nebo kde se nachází pachatel. Smlouvy o vzájemné právní pomoci a evropský vyšetřovací příkaz už nevyhovují potřebám donucovacích orgánů, pokud jde o přístup k údajům, protože postupy jsou zdlouhavé a příslušné údaje jsou často vymazány dříve, než poskytovatel obdrží žádost o jejich uchování nebo předložení. **Skupina Evropské lidové strany proto vyzývá k urychlenému dokončení dlouhotrvajících jednání o balíčku elektronických důkazů**, který poskytne donucovacím orgánům a soudům nástroje pro mnohem rychlejší získávání potřebných údajů souvisejících s trestnou činností. Bereme na vědomí diskusi v Radě o dalším postupu v oblasti **uchování údajů** a naléhavě vyzýváme **Komisi**, aby předložila **návrhy možných řešení, která by odpovídala potřebám donucovacích orgánů a soudnictví a zároveň respektovala judikaturu Soudního dvora EU** v této věci.

Dalším problémem, který je třeba řešit, je **zvýšené** využívání **technologí na ochranu soukromí**, jako je například šifrování mezi koncovými body či tzv. „cibulové směrování“, skupinami organizované trestné činnosti k utajení trestné činnosti a skrývání identity na internetu. Skupina Evropské lidové strany podporuje opatření na zvýšení kybernetické bezpečnosti a zajištění ochrany soukromí a údajů na internetu. Současně jsme přesvědčeni, že je třeba stanovit „zásadu rovnosti zbraní“, a proto vyzýváme Komisi, aby posoudila, zda by nebylo možné nalézt regulační řešení, které by umožnilo zákonný a cílený přístup donucovacích orgánů k potřebným údajům a zároveň bylo v souladu se základními právy. Skupina Evropské lidové strany dále naléhavě vyzývá členské státy, aby svým **příslušným orgánům** poskytl **dostatečné vybavení, včetně technologických nástrojů, odborných znalostí a odborné přípravy a výcviku**, aby mohly plnit své úkoly a získávat **oprávněný přístup k šifrovaným informacím** souvisejícím s organizovanou trestnou činností. Pokud jde o odbornou přípravu a výcvik, měly by se donucovací orgány **opírat také o odborné znalosti agentury CEPOL**.

VYSOCE RIZIKOVÉ ZLOČINECKÉ SÍTĚ

Stále častějším problémem mnoha členských států jsou **vysoce rizikové zločinecké sítě**, zejména mafiánské, etnické a rodinné organizace a další strukturované sítě, které se dopouštějí korupce, páchají násilné činy, provozují obchod s drogami, lidmi a zbraněmi či praní peněz. Mnohé z těchto sítí také vytvářejí paralelní systémy práva a kodexy cti, které omezují práva a svobody ostatních, zejména dívek a žen.

Europol rovněž informoval o aktivitách vysoce rizikových zločineckých sítí v oblasti obchodování s dětmi a jejich vykořisťování. Nejvíce hlášených případů pochází z Bosny a Hercegoviny, Bulharska, Rumunska a Slovenska⁹. **Skupina Evropské lidové strany odsuzuje zneužívání dětí k přeshraniční trestné činnosti a vyzývá členské státy, aby posílily své služby na ochranu dětí s cílem zabránit náboru a zneužívání nezletilých osob zločineckými sítěmi, včetně rodinných klanů, k žebření, trestné činnosti, sexuálnímu zneužívání nebo účelovým sňatkům.** Zásadní význam má dále co nejdříve identifikovat naverbované oběti zločineckých sítí. Důležitým krokem v tomto ohledu je budoucí možnost Europolu přímé výměny informací se soukromými subjekty v boji proti šíření materiálů o pohlavním zneužívání dětí. Kromě toho musí příslušné orgány v členských státech úzce spolupracovat s cílem potírat způsob práce rodinných klanů, které využívají geografické rozptěti svých sítí v několika členských státech nebo dokonce mimo EU ke střídání nezletilých osob za účelem usnadnění trestné činnosti a utajování jejich totožnosti¹⁰.

V tomto ohledu je skupina Evropské lidové strany rovněž přesvědčena, že absence rozhodných opatření proti nucenému žebření přispívá k udržení toků zisku pro zločinecké sítě a posiluje fenomén vykořisťování zranitelných osob a dětí. Skupina Evropské lidové strany proto vyzývá Komisi, aby navrhla společná opatření, která by nucené žebření v Unii zastavila.

Skupina Evropské lidové strany vítá rozhodnutí Rady učinit vysoce rizikové zločinecké sítě **prioritou politického cyklu EU pro boj proti organizované a závažné mezinárodní trestné činnosti / platformy EMPACT na období 2022-2025¹¹, neboť se tím zlepší a posílí spolupráce mezi příslušnými orgány členských států, orgány a agenturami Unie, jakož i třetími zeměmi v boji proti vysoce rizikovým pachatelům trestných činů.** Kromě podpory, kterou Europol už poskytuje vyšetřováním v členských státech, **by měl být v rámci Europolu vytvořen zvláštní útvar specializující se na vysoce rizikové zločinecké sítě,** který by shromažďoval poznatky a zkušenosti o způsobech, jak tyto typy sítí identifikovat a potírat.

Skupina Evropské lidové strany dále vítá, že prioritou politického cyklu EU / platformy EMPACT na období 2022-2025 je také trestná činnost proti životnímu prostředí, neboť mnoho zločineckých sítí je zapojeno také do vypouštění chemického odpadu z výroby syntetických drog a nelegálního obchodování s odpadem a ohroženými druhy

živočichů a rostlin. V této souvislosti skupina Evropské lidové strany vyzývá ke zvýšené osvětlosti a úsilí v boji proti trestné činnosti proti životnímu prostředí.

Organizovaná majetková trestná činnost prohlubuje pocit nejistoty běžných občanů Unie. V jedné studii vypracované na základě žádosti Evropského parlamentu se zdůrazňuje potřeba komplexního přístupu členských států, „který by byl schopen omezovat příležitosti k páčání trestné činnosti a předcházet jí a potlačovat ji¹²“. **V tomto ohledu skupina Evropské lidové strany vyzývá k přijetí dalších opatření na úrovni Unie; například prostřednictvím vytvoření společných databází cenného majetku, jako jsou vozidla nebo lodní motory, jež umožní donucovacím a celním orgánům v členských státech identifikovat odcizené zboží.** To povede k většímu počtu trestních stíhání a zvýší pocit bezpečí mezi občany.

Evropská komise označuje střelné zbraně za „životní mízu organizované trestné činnosti v Evropě¹³“. Pozměněná směrnice o kontrole nabývání a držení zbraní z roku 2017¹⁴ obsahovala mimo jiné ustanovení, která řeší vysoké riziko přeměny akustických zbraní a jiných typů palných zbraní určených ke střelbě nábojkami nebo cvičnými náboji na skutečné palné zbraně. Členské státy však směrnici o kontrole nabývání a držení zbraní plně neprovedly ve vnitrostátním právu a

⁹ Europol (2018) Criminal Networks involved in the trafficking and exploitation of underage victims in the European Union (Zločinecké sítě zapojené do obchodování s nezletilými oběťmi a do jejich vykořisťování v EU), k dispozici na adrese: https://www.europol.europa.eu/cms/sites/default/files/documents/23-11_report_child_trafficking.pdf, s. 30-31

¹⁰ Europol (2018) Criminal Networks involved in the trafficking and exploitation of underage victims in the European Union (Zločinecké sítě zapojené do obchodování s nezletilými oběťmi a do jejich vykořisťování v EU), k dispozici na adrese: https://www.europol.europa.eu/cms/sites/default/files/documents/23-11_report_child_trafficking.pdf, s. 32

¹¹ Evropská rada (2021), Závěry Rady, jimiž se stanoví priority EU pro boj proti závažné a organizované trestné činnosti pro platformu EMPACT na období 2022-2025 ze dne 12. května 2021, 8665/21, k dispozici na adrese: <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-8665-2021-INIT/cs/pdf>

¹² European Parliament (2020) 'Organised Property Crime in the EU', accessed: [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2020/656042/IPOL_STU\(2020\)656042_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2020/656042/IPOL_STU(2020)656042_EN.pdf)

¹³ Evropská komise (2022) Trafficking in firearms (Obchodování s palnými zbraněmi), k dispozici na adrese: https://ec.europa.eu/home-affairs/policies/internal-security/organised-crime-and-human-trafficking/trafficking-firearms_en

¹⁴ Directive (EU) 2017/853 of the European Parliament and of the Council of 17 May 2017 amending Council Directive 91/477/EEC on control of the acquisition and possession of weapons

nepokračují v jejím provádění. **Skupina Evropské lidové strany očekává, že Komise zajistí úplné provedení směrnice o kontrole nabývání a držení zbraní, zejména těch ustanovení, která se týkají palných zbraní určených ke střelbě nábojky nebo cvičnými náboji**¹⁵. Skupina Evropské lidové strany dále vítá a podporuje opatření předložená v akčním plánu Komise proti nedovolenému obchodování s palnými zbraněmi na období 2020–2025.

ÚČINNÁ KONTROLA HRANIC

Do EU se běžně pašují zbraně, drogy, další nelegální zboží a lidské bytosti včetně dětí, které slouží jako hlavní zdroj příjmů zločineckých sítí. **Zásadní význam pro odhalování a předcházení převaděčství osob, a tím i pro podstatné oslabení zločineckých sítí má účinnější kontrola na vnějších hranicích EU, včetně systematických kontrol v příslušných informačních systémech, zejména ve vstupně-výstupním systému a systému Eurodac.** V tomto ohledu je pro účinnou prevenci a boj proti převaděčství a obchodování s lidmi nezbytná lepší zpravodajská spolupráce mezi členskými státy, třetími zeměmi a agenturami EU, a to i v rámci neformálních fór pro sdílení zpravodajských informací.

Skupina Evropské lidové strany vítá přepracované znění Schengenského hraničního kodexu, které Komise předložila dne 14. prosince 2021. **Skupina Evropské lidové strany bude usilovat o konsolidovaný Schengenský hraniční kodex, který bude účinně zabraňovat vstupu státních příslušníků třetích zemí, kteří představují vážnou hrozbu pro vnitřní bezpečnost nebo veřejný pořádek Evropské unie.**

Skupina Evropské lidové strany vítá záměr Komise aktualizovat směrnici 2004/82/ES o povinnosti dopravců předávat údaje o cestujících, neboť je důležitým nástrojem v boji proti pašování lidí a obchodování s lidmi, a vyzývá k tomu, aby byla věnována zvláštní pozornost pašování nezletilých osob bez doprovodu a obchodování s nimi. Účetní dvůr nedávno zjistil nedostatky v příspěvcích členských států, zejména pokud jde o sdílení údajů a informací, což ovlivňuje činnost Agentury Evropské unie pro pohraniční a pobřežní stráž (Frontex) při ochraně vnějších hranic EU. Tyto nedostatky je třeba odstranit, aby agentura mohla účinněji plnit své úkoly. **Frontex je jednou z klíčových agentur EU a je třeba ji dále posilovat, zejména personálně, aby mohla čelit rostoucímu tlaku na vnějších hranicích. V tomto ohledu skupina Evropské lidové strany**

plně podporuje zřízení stálého útvaru, který by do roku 2027 mělo tvořit 10 000 osob. Vzhledem k rostoucí odpovědnosti a požadavkům agentury ve stále složitějším geopolitickém kontextu by Komise měla poskytnout pokyny, které se budou zabývat těmito měnícími se výzvami, a poskytnout tak podporu pracovníkům agentury nasazeným v našem zájmu.

Zásadní význam bude mít zlepšení přeshraniční spolupráce v oblasti ochrany hranic a boje proti převaděčským a pašeráckým sítím. Je třeba zlepšit spolupráci při vyšetřování, identifikaci a stíhání jak v rámci EU, tak se třetími zeměmi, aby bylo možné zaměřit se na vedoucí představitele a ukládat trestní sankce, které by následně sloužily jako odstrašující prostředek pro nově získávané příslušníky zločineckých sítí. V tomto ohledu skupina Evropské lidové strany vítá strategii Komise pro boj proti obchodování s lidmi (2021–2025) a vyzývá členské státy, aby zvýšily své úsilí v boji proti obchodování s lidmi a převaděčství.

Volný pohyb je jedním ze základních práv občanů Unie a jedním z největších úspěchů Evropské unie. **Chránit svobodu pohybu znamená omezit ji pro ty, kteří ji zneužívají.** Měly by být usnadněny podmínky, za nichž členský stát může vyhostit a zakázat opětovný vstup občana EU, který byl uznán vinným ze spáchání trestného činu na území tohoto členského státu. To vyžaduje změnu Smlouvy, která je však nutná, má-li se zabránit zneužívání volného pohybu pachateli trestné činnosti. **Občané EU odsouzení za trestný čin v jednom členském státě by si navíc měli zpravidla odpykat trest odnětí svobody v zemi, jejíž jsou státními příslušníky.** To vyžaduje aktualizaci rámcového rozhodnutí Rady EU 2008/909/SVV¹⁶.

Sítě organizované trestné činnosti často využívají padělané nebo pozměněné cestovní doklady, včetně cestovních pasů, občanských průkazů, schengenských víz a povolení k pobytu, k pašování osob do Evropské unie. V boji proti podvodům s doklady pomohou pravidla EU přijatá v roce 2019¹⁷, která mají dále harmonizovat průkazy totožnosti a doklady o pobytu vydávané členskými státy a posílit jejich bezpečnost. Zřízení společného úložiště údajů o totožnosti

¹⁵ Bez ohledu na to musí být provádění přiměřené a nesmí mít vliv na zbraně dostupné na základě licence (např. pro lovecké nebo sportovní účely)

¹⁶ Rámcové rozhodnutí Rady 2008/909/SVV ze dne 27. listopadu 2008 o uplatňování zásady vzájemnosti uznávání rozsudků v trestních věcech, které ukládají trest odnětí svobody nebo opatření spojená se zbavením osobní svobody, za účelem jejich výkonu v Evropské unii

a detektoru vícenásobné totožnosti navíc výrazně posílí schopnosti policie a pohraniční stráže identifikovat státní příslušníky třetích zemí a odhalovat podvody s totožností. Je však **třeba přijmout další opatření, která by účinně zabránila podvodům s doklady**. Členské státy musí **svým příslušným orgánům poskytnout dostatečné zdroje pro odhalování, prevenci a stíhání podvodů s doklady a totožností. Členské státy by dále měly zajistit, aby jejich vnitrostátní právní předpisy stanovily přiměřené sankce** jak za padělání a pozměňování dokladů totožnosti, tak za jejich používání. Vytvoření nových evropských informačních systémů, jejich interoperabilita a revize stávajících databází EU by měly být v provozu do roku 2023. **Skupina Evropské lidové strany zdůrazňuje zejména význam co nejrychlejšího dokončení revize databáze EURODAC.**

Kromě boje proti padělaným dokumentům a nelegálním vstupům na území Unie skupina Evropské lidové strany znovu vyzývá k **ukončení tzv. „zlatých viz“ a „režimů občanství pro investory“, které jsou stále uplatňovány v mnoha členských státech**, neboť jsou často využívány skupinami organizovaného zločinu mimo EU k usnadnění praní peněz, korupce a daňových úniků.

POSÍLENÁ SPOLUPRÁCE MEZI ČLENSKÝMI STÁTY A SE TŘETÍMI ZEMĚMI

Přeshraniční spolupráce mezi donucovacími orgány členských států se během pandemie COVID-19 osvědčila jako neocenitelná. S cílem posílit užší spolupráci a podpořit zapojení zúčastněných policistů by měl být dále podporován a rozšířen výměnný program pro policisty inspirovaný programem Erasmus, který by řídila agentura CEPOL. Zkušenosti pro novou spolupráci by mohla poskytnout existující spolupráce mezi některými členskými státy. Jako projev evropské přidané hodnoty by měl být vytvořen společný operační odznak.

Úspěchy operace Trojský štít¹⁸ a úspěšné společné vyšetřování nizozemské a francouzské policie podporované Europelem a Eurojustem, které zahrnovalo prolomení šifrované telefonní sítě hojně využívané zločineckými sítěmi („Encrochat“), ukazují význam pokračující úzké policejní a justiční spolupráce mezi členskými státy a s mezinárodními partnery – a po brexitu i se Spojeným královstvím.

Výměna údajů a důležitých informací mezi příslušnými orgány členských států a dotčených třetích zemí je předpokladem účinné spolupráce při prevenci, odhalování, vyšetřování a trestním stíhání přeshraniční orga-

nizované trestné činnosti. V tomto ohledu vyjadřuje skupina Evropské lidové strany politování nad tím, že operativní spolupráce mezi příslušnými agenturami Unie i příslušnými vnitrostátními orgány a třetími zeměmi je v posledních letech obtížnější. Pravidla a zásady vymezené v platných právních předpisech Unie na ochranu údajů a judikatura Soudního dvora EU totiž ztěžují Unii uzavírání mezinárodních dohod se třetími zeměmi v této oblasti.

EU musí mít právní předpisy na ochranu údajů, které budou zohledňovat i naléhavou potřebu užší spolupráce mezi členskými státy v zájmu ochrany občanů a vnitřní bezpečnosti. **Je nezbytné, aby Europol pokračoval ve výměně osobních údajů se třetími zeměmi v souvislosti s organizovaným zločinem.**

Skupina Evropské lidové strany proto vítá přijetí **prvního rozhodnutí Komise o odpovídající ochraně podle směrnice o prozrazování práva¹⁹ týkajícího se Spojeného království v červnu 2021**, které umožňuje pokračovat v předávání osobních údajů za účelem boje proti organizované trestné činnosti. Bereme na vědomí pokročilá jednání o mezinárodní dohodě, která Europolu umožní výměnu osobních údajů s Novým Zélandem. Současně **vyjadřujeme politování nad tím, že v posledních třech letech bylo dosaženo jen velmi malého nebo žádného pokroku v jednáních o podobných**

¹⁷ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1157 ze dne 20. června 2019 o posílení zabezpečení průkazů totožnosti občanů Unie a povolení k pobytu vydávaných občanům Unie a jejich rodinným příslušníkům, kteří vykonávají své právo volného pohybu (Text s významem pro EHP); Úř. věst. L 188, 12.7.2019, s. 67-78

¹⁸ Operace Trojský štít – Trojan Shield/OTF Greenlight je jednou z největších a nejsložitějších operací donucovacích orgánů v boji proti trestné činnosti páchané prostřednictvím šifrovaných dat. V rámci společné operace FBI (USA), nizozemská policie, švédská policie, protidrogová agentura USA a 16 dalších zemí s podporou Europolu vyvinuly a následně provozovaly společnost poskytující šifrovací zařízení, kterou využívalo více než 300 zločineckých sítí ve více než 100 zemích. Analýza více než 27 milionů získaných zpráv vedla během května/června 2021 k více než 700 domovním prohlídkám, 800 zatčením a zabavení obrovského množství drog, palných zbraní a 48 milionů dolarů v různých měnách po celém světě. <https://www.europol.europa.eu/newsroom/news/800-criminals-arrested-in-biggest-ever-law-enforcement-operation-against-encrypted-communication>

¹⁹ Regulation Directive (EU) 2016/680 of the European Parliament and of the Council of 27 April 2016 on the protection of natural persons with regard to the processing of personal data by competent authorities for the purposes of the prevention, investigation, detection or prosecution of criminal offences or the execution of criminal penalties, and on the free movement of such data, and repealing Council Framework Decision 2008/977/JHA. OJ L 119, 4.5.2016, p. 89-131

dohodách s **osmi zeměmi Blízkého východu a severní Afriky, zejména s Izraelem.**

V některých členských státech, například v Nizozemsku a ve Švédsku, došlo k nárůstu počtu vražd, zejména v důsledku zvýšeného počtu vražd palnými zbraněmi. Nelegální palné zbraně se do Evropské unie pašují především ze západního Balkánu, Ukrajiny a Moldavska. **Pro přerušení tohoto cyklu je nezbytné posílit operační kapacity příslušných agentur v těchto třetích zemích a zlepšit spolupráci a sdílení informací.**

Jak již bylo uvedeno, většina příslušníků zločineckých sítí působících uvnitř Unie pochází ze západního Balkánu, východní Evropy nebo severní Afriky. **Třetí země, které jsou součástí Východního partnerství nebo které mají status kandidátské země na členství v EU, musí zintenzivnit svou činnost v boji proti zločineckým sítím a naboru nových příslušníků.** EU by zase měla pomáhat třetím zemím v boji proti sítím organizované trestné činnosti, a to na základě zásady „více za více“.

Obchodování s lidmi je svou povahou převážně mezinárodní a přeshraniční trestná činnost, což představuje problém v oblasti odhalování, vyšetřování, shromažďování důkazů, soudní pravomoci, vydávání a vzájemné právní pomoci. **Skupina Evropské lidové strany proto vyzývá členské státy, aby posílily spolupráci mezi sebou navzájem i s agenturami EU, zejména s Europolem a Eurojustem.** V tomto ohledu skupina Evropské lidové strany očekává společný právní rámec pro účinné předávání trestních řízení mezi členskými státy, jehož přijetí se očekává v druhé polovině roku 2022. **Skupina Evropské lidové strany dále zdůrazňuje, že úzká spolupráce a zapojení třetích zemí je klíčem k prevenci obchodování s lidmi, k rozbití sítí obchodníků s lidmi a převaděčů a k trestnímu stíhání odpovědných osob.** Skupina Evropské lidové strany bude pozorně sledovat úplné provádění Nástroje pro sousedství a rozvojovou a mezinárodní spolupráci – Globální Evropa.

ZÁVĚRY

Za vnitrostátní bezpečnost jsou především odpovědné členské státy, ale hrozby, které pro EU představuje organizovaná trestná činnost, vyžadují společnou evropskou reakci. Činnost přeshraničních zločineckých sítí představuje vážnou hrozbu pro vnitřní bezpečnost Evropské unie.

Zásadním opatřením v boji proti organizo-

vané trestné činnosti je narušení obchodních modelů zločineckých sítí a zajištění, aby se trestná činnost nikdy nevyplácela. To si vyžádá komplexní přístup ke „sledování peněz“, jež umožní zmrazit a zabavit majetek a zaměřit se na vedení těchto sítí. Kromě toho musí Unie zintenzivnit boj proti korupci, která představuje skutečnou hrozbu pro právní stát a demokracii v Evropské unii.

Ústřední úlohu při vyšetřování a stíhání trestných činů proti finančním zájmům Evropské unie a při podpoře členských států při vyšetřování a stíhání plní stávající agentury a orgány, jako jsou Europol, Eurojust či úřady EPPO a OLAF. Je nezbytné zajistit, aby agentury a orgány měly k dispozici odpovídající finanční prostředky, lidské zdroje a legislativní rámec pro účinné plnění svých úkolů.

Kromě operativních nástrojů a přeshraniční spolupráce donucovacích orgánů členských států potřebuje Evropská unie skutečný, operativní a funkční policejní sbor, který bude doplňovat práci členských států. Musí být zavedeny nezbytné právní předpisy pro boj proti organizované trestné činnosti.

Jedním z nejdůležitějších úkolů EU je zajištění bezpečnosti a ochrany jejích občanů. Skupina Evropské lidové strany je jedinou politickou silou, která je schopna realizovat komplexní politiku boje proti organizované trestné činnosti. Naším cílem je zajistit, aby občané Evropské unie byli v bezpečí před hrozbou organizované trestné činnosti a zločineckých sítí.

²⁰ Maroko, Alžírsko, Tunisko, Egypt, Jordánsko, Libanon a Turecko

²¹ Vlámský mírový institut (2021), Targeting Gun Violence & Trafficking in Europe (Boj proti násilí a obchodování se zbraněmi v Evropě), k dispozici na adrese, <https://vlaamsvredesinstituut.eu/wp-content/uploads/2021/12/TARGET-OnlineVersion.pdf>, s. 29

²² Evropská komise (2020), Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů: Akční plán EU proti nedovolenému obchodování s palnými zbraněmi na období 2020–2025 ze dne 24. července 2020, COM(2020) 608 final, s. 2 a 4.